

Pět kroků k odhalení falešných zpráv (fake news)

Sociální média se svými nástroji osobní komunikace významně urychlují snadné šíření zpráv. S tím je spojené šíření falešných zpráv, dezinformací. Jak je můžete odhalit?

1. Ověřte zdroj zprávy

Odvolává se zpráva na prověřený respektovaný mediální zdroj? Existují lidé, na které se zpráva odvolává? Jsou to uznání odborníci? Jsou doprovodné fotografie aktuální? Pokud to nelze ověřit – je to zřejmě dezinformace.

2. Přemýšlejte, než nasdílíte

Titul zprávy může být chytlavý, aby přilákal pozornost, obsah zprávy se může lišit. Může to být překroucená nebo zastaralá informace, případně satira či žert. Porovnejte informaci s tím, co šíří oficiální média, poté si udělejte svůj názor.

3. Přidejte se k „bوراčům mýtů“ (myth busters)

Sledujte, jaké triky se používají k šíření falešných zpráv ve snaze o manipulaci veřejným míněním. Rozvážností a odkazy na důvěryhodné zdroje můžete přispět ke kultivaci kyberprostoru a omezit šíření zbytečných vášní a nenávisti.

4. Zkontrolujte médium

Znáte ho? Podívejte se na sekci „O nás“. Kdo to financuje? Zjistěte reference – co o zdroji říkají ostatní. Pokud je použitý jazyk velmi dramatický, buďte opatrní.

5. Kdo je autor?

Je autor zprávy jmenovitě uveden? Existuje vůbec? Jaké má reference – co o něm říkají ostatní? Pokud je autor skryt pod pseudonymem nebo je zpráva anonymní a s fotografiemi z neznámých zdrojů – vzbuzuje to nedůvěru.

Falešná zpráva

'Fake news' – je dnes módní slovo. Díky oblíbě sociálních médií se šíření neověřených informací a mýtů stalo globálním jevem (v roce 2016 46 % občanů EU uvedlo sociální média jako zdroj svých informací). K šíření falešných zpráv přispívá skutečnost, že 60 % zpráv sdílených na sociálních médiích lidé šířili, aniž by je sami četli.

Mluví se často o vlivu sociálních médií na průběh nedávných prezidentských voleb v USA. Součástí státní politiky se proto v poslední době stává snaha působit proti cizí propagandě (viz www.mvcr.cz/cthh). Specifickým druhem falešných zpráv jsou tzv. hoaxy (viz www.hoax.cz). Proti šíření nenávistných projevů na internetu vystupuje kampaň No Hate Online Movement Rady Evropy (viz www.nohate.cz).

Zpracováno s využitím materiálů EPRS (European Parliamentary Research Service, <https://epthinktank.eu>).